

Cezary RITTER

JAN PAWEŁ II I BENEDYKT XVI O ZNACZENIU SOBORU WATYKAŃSKIEGO II¹

Wykaz skrótów

IGP – *Insegnamenti di Giovanni Paolo II* [Città del Vaticano]

I (1978) ss. 477	XIV (1991) t. 1, ss. 1983
II (1979) [t. 1], ss. 1729	XIV (1991) t. 2, ss. 1619
II (1979) t. 2, ss. 157	XV (1992) t. 1, ss. 2147
III (1980) t. 1, ss. 1983	XV (1992) t. 2, ss. 1119
III (1980) t. 2, ss. 1869	XVI (1993) t. 1, ss. 1855
IV (1981) t. 1, ss. 1292	XVI (1993) t. 2, ss. 1725
IV (1981) t. 2, ss. 1313	XVII (1994) t. 1, ss. 1367
V (1982) t. 1, ss. 1376	XVII (1994) t. 2, ss. 1281
V (1982) t. 2, ss. 2497	XVIII (1995) t. 1, ss. 2054
V (1982) t. 3, ss. 1751	XVIII (1995) t. 2, ss. 1589
VI (1983) t. 1, ss. 1730	XIX (1996) t. 1, ss. 1798
VI (1983) t. 2, ss. 1496	XIX (1996) t. 2, ss. 1206
VII (1984) t. 1, ss. 2016	XX (1997) t. 1, ss. 1799
VII (1984) t. 2, ss. 1708	XX (1997) t. 2, ss. 1230
VIII (1985) t. 1, ss. 2081	XXI (1998) t. 1, ss. 1669
VIII (1985) t. 2, ss. 1683	XXI (1998) t. 2, ss. 1483
IX (1986) t. 1, ss. 2204	XXII (1999) t. 1, ss. 1660
IX (1986) t. 2, ss. 2242	XXII (1999) t. 2, ss. 1396
X (1987) t. 1, ss. 1482	XXIII (2000) t. 1, ss. 1415
X (1987) t. 2, ss. 2582	XXIII (2000) t. 2, ss. 1463
X (1987) t. 3, ss. 1812	XXIV (2001) t. 1, ss. 1607
XI (1988) t. 1, ss. 1073	XXIV (2001) t. 2, ss. 1376
XI (1988) t. 2, ss. 2625	XXV (2002) t. 2, ss. 1130
XI (1988) t. 3, ss. 1405	XXV (2002) t. 1, ss. 1290

¹ Bibliografia obejmuje wypowiedzi Jana Pawła II i Benedykta XVI odnoszące się wprost do wydarzenia Soboru Watykańskiego II i znaczenia poszczególnych jego dokumentów oraz te wypowiedzi obu Papieży, które przedstawiają różne zagadnienia z zakresu nauczania Kościoła w oparciu o dokumenty soborowe. Nie znaczy to oczywiście, że obejmuje ona wszystkie dokumenty i wypowiedzi papieskie, w których Sobór jest wspomniany lub w których znajdują się odniesienia do nauczania soborowego.

XI (1988) t. 4, ss. 2317	XXVI (2003) t. 1, ss. 1298
XII (1989) t. 1, ss. 1945	XXVI (2003) t. 2, ss. 1205
XII (1989) t. 2, ss. 1783	XXVII (2004) t. 1, ss. 1063
XIII (1990) t. 1, ss. 1885	XXVII (2004) t. 2, ss. 933
XIII (1990) t. 2, ss. 1888	XXVIII (2005), ss. 333

- NP I – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, I (1978), Poznań-Warszawa 1987, ss. 220
 NP II, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, II (1979) t. 1, Poznań 1990, ss. 793
 NP II, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, II (1979) t. 2, Poznań 1992, ss. 753
 NP III, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, III (1980) t. 1, Poznań-Warszawa 1985, ss. 875
 NP III, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, III (1980) t. 2, Poznań-Warszawa 1986, ss. 924
 NP IV, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, IV (1981) t. 1, Poznań 1989, ss. 611
 NP IV, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, IV (1981) t. 2, Poznań 1989, ss. 572
 NP V, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, V (1982) t. 1, Poznań 1993, ss. 877
 NP V, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, V (1982) t. 2, Poznań 1996, ss. 1004
 NP VI, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, VI (1983) t. 1, Poznań 1998, ss. 852
 NP VI, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, VI (1983) t. 2, Poznań 1999, ss. 686
 NP VII, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, VII (1984) t. 1, Poznań 2001, ss. 924
 NP VII, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, VII (1984) t. 2, Poznań 2002, ss. 827
 NP VIII, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, VIII (1985) t. 1, Poznań 2003, ss. 1076
 NP VIII, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, VIII (1985) t. 2, Poznań 2004, ss. 856
 NP IX – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, IX (1986) t. 1, Poznań 2005, ss. 999

IB – *Insegnamenti di Benedetto XVI* [Città del Vaticano]

I (2005), ss.1326	IV (2008), t. 2, ss.1099
II (2006), t. 1, ss. 1008	V (2009), t. 1, ss. 1439
II (2006), t. 2, ss.1065	V (2009), t. 2, ss. 980
III (2007), t. 1, ss. 1405	VI (2010), t. 1, ss. 1160
III (2007), t. 2, ss. 1065	VI (2010), t. 2, ss. 1288
IV (2008), t. 1, ss.1280	

ORpol. – „L'Osservatore Romano” wydanie polskie 1(1980) –

JAN PAWEŁ II

1978

1. *Wierność Soborowi* (Pierwsze orędzie radiowe i telewizyjne „Urbi et Orbi”, 17 X), NP I, s. 1-6; toż: *Fedeltà al Concilio*, IGP I, s. 4-20.
2. *Święte Kolegium znakiem powszechności Kościoła* (Do Kolegium Kardynalskiego, 18 X), NP I, s. 7-8; toż: *Il Sacro Collegio segno di universalità della Chiesa*, IGP, I, s. 21-23.

1979

3. Encyklika *Redemptor hominis* (4 III), NP II, 1, s. 231-267; toż: La prima Enciclica di Giovanni Paolo II, *Redemptor Hominis*, IGP II, [1], s. 550-660.

4. *Siedem lat pracy wspólnotowej dla aktualizowania Kościoła lokalnego* (Na zakończenie Synodu Archidiecezji Krakowskiej, Kraków 8 VI), NP. II, 1, s. 689-690; toż: *Sette anni di lavoro comunitario per l'aggiornamento della Chiesa locale*, IGP II, [1], s. 1492-1495.

5. *Wspólnie realizujemy Sobór* (Do biskupów Europy, 20 VI), NP II, 1, s. 742-745; toż: *Realizziamo insieme il Concilio*, IGP II, [1], s. 1582-1587.

6. *Paweł VI – protagonistą odnowy Kościoła* (Audiencja generalna, 1 VIII), NP II, 2, s. 47-49; toż: *Paolo VI protagonista del rinnovamento della Chiesa*, IGP II, 2, s. 97-100.

7. *Zespolenie w prawdzie i miłości dla urzeczywistnienia wskazań Soboru* (Do uczestników Zebrania Plenarnego Świętego Kolegium, 6 XI), NP. II, 2, s. 505-512; toż: *Unione nella verità e nella carità per una coerente realizzazione del Concilio*, IGP II, 2, s. 1046-1058 (tekst. łac), 1060-1069 (tekst wł.).

1980

8. *Niech nauka soborowa kieruje naszymi myślami i naszą działalnością* (homilia podczas Mszy św. na rozpoczęcie Synodu Biskupów Holenderskich, 14 I), NP III, 1, s. 52-54; toż: *L'insegnamento del Concilio guidi il nostro pensiero e la nostra azione*, IGP III, 1, s. 124-128.

9. *Wszyscy pragniemy takiego Kościoła, jaki odpowiada zamierzeniom Chrystusa* (homilia podczas Mszy św. na zakończenie Partykularnego Synodu Biskupów Holandii, 31 I), NP III, 1, s. 93-98; toż: *Noi tutti desideriamo una Chiesa che corrisponda al volere di Cristo*, IGP III, 1, s. 228-246.

10. *Jedność chrześcijan jest jednym z głównych celów soborowej odnowy* (Do uczestników plenarnego zebrania Sekretariatu do Spraw Jedności Chrześcijan, 8 II), NP III, 1, s. 133-136; toż: *L'unità dei cristiani è uno dei fini principali del rinnovamento conciliare*, IGP III, 1, s. 338-344.

11. *Nieomyślność Kościoła – darem Chrystusa i nieodzownym warunkiem posługi apostołskiej* (List do Konferencji Biskupów Niemieckich, 22 V), NP III, 1, s. 625-629; toż: *L'infallibilità della Chiesa è dono di Cristo e condizione indispensabile del servizio apostolico*, IGP III, 1, s. 1428-1444.

12. *Rozeznawanie zadań pasterzy w świetle Soboru* (Do biskupów francuskich, Issy-Les-Moulineaux, 1 VI), NP III, 1, s. 705-709; toż: *Il compito di discernimento dei pastori alla base della realizzazione del Concilio*, IGP III, 1, s. 1594-1603.

13. *Sobór przewodnikiem w działalności Kościoła* (Do biskupów Indonezji w czasie wizyty „ad limina”, 7 VI), NP III, 1, s. 756-758; toż: *Il Concilio è la guida delle attività ecclesiali*, IGP III, 1, s. 1703-1708.

14. *Pewna odpowiedź Soboru na pytanie o człowieka* (Do uczestników krajowego zebrania Włoskiej Akcji Katolickiej, 21 VI), NP III, 1, s. 798-801; toż: *Risposta sicura del Concilio all'interrogativo sull'uomo*, IGP III, 1, s. 1800-1806.

15. *Ojciec Święty o głównych zadaniach i pracach pontyfikatu* (Do współpracowników w centralnym zarządzie Kościoła, 28 VI), NP III, 1, s. 832-846; toż: *La Chiesa oggi vuole essere „Chiesa nel mondo contemporaneo”*, IGP III, 1, s. 1878-1904.

16. *Kościół posoborowy potrzebuje świeckich* (Homilia podczas Mszy św. we Frascati, 8 IX), NP III, 2, s. 306-310; toż: *La Chiesa del post-Concilio ha bisogno dei laici*, IGP III, 2, s. 575-580.

1981

17. *Realizujcie wskazania soborowe w życiu Kościoła* (Do studentów katolickich, 16 I) NP IV, 1, s. 45-47; toż: *Siate gli artigiani della realizzazione del Concilio nella vita della Chiesa*, IGP IV, 1, s. 94-97.

18. *Do biskupów Kościoła, który jest w Holandii* (List do Synodu Partykularnego Biskupów Holenderskich, 11 II), NP IV, 1, s. 134-136; toż: *Lettera ai Vescovi dei Paesi Bassi*, IGP IV, 1, s. 268-277.

19. *W rocznicę „Soboru chrześcijańskiego powołania”* (Przed modlitwą Anioł Pański, 11 X), NP IV, 2, s. 163; toż: *Ricordiamo con gratitudine il Concilio della vocazione cristiana*, IGP IV, 2, s. 393-394.

20. *Przed ogłoszeniem nowego Kodeksu* (Do członków Papieskiej Komisji do Spraw Reformy Prawa Kanonicznego, 29 X), NP IV, 2, s. 218-220; toż: *Il nuovo Codice sarà strumento per conseguire i frutti del Concilio*, IGP IV, 2, s. 511-516.

1982

21. *Nad trumną kardynała* (Homilia podczas liturgii pogrzebowej śp. kardynała Pericle Felicio, 25 III), NP V, 1, s. 444-447; toż: *Il Concilio della Chiesa ebbe in lui un servitore fedele*, IGP V, 1, s. 994-998.

22. *Powołanie do życia Papieskiej Rady do Spraw Kultury* (List do kardynała Sekretarza Stanu, 20 V), NP V, 1, s. 765-768; toż: *Giovanni Paolo II istituisce il Pontificio Consiglio per la Cultura*, IGP V, 2, s. 1775-1781.

23. *Był Papieżem Kościoła, dialogu i człowieczeństwa* (Przemówienie w Concesio, 26 IX), NP V, 2, s. 436-439; toż: *È stato il Papa della Chiesa, del dialogo, dell'umanità*, IGP V, 3, s. 567-573.

24. *Dwudziesta rocznica rozpoczęcia II Soboru Watykańskiego* (Modlitwa podczas Liturgii Słowa w Grotach Watykańskich, 11 X), NP V, 2, s. 547-549; toż: *Pregghiera allo Spirito Santo per i venti anni dall'inaugurazione del Concilio Ecumenico Vaticano II*, IGP V, 3, s. 798-801.

25. *Rozważanie o posłannictwie biskupa w Kościele i w świecie* (Do Konferencji Episkopatu Hiszpanii, Madryt 31 X), NP V, 2, s. 636-642; toż: *È necessario applicare correttamente gli insegnamenti del Concilio Vaticano II*, IGP V, 3, s. 1005-1015.

1983

26. *Konstytucja Apostolska promulgująca nowy Kodeks Prawa Kanonicznego „Sacrae Disciplinae Leges”* (25 I), NP VI, 1, s. 99-103; toż: *La Costituzione Apostolica per la promulgazione del nuovo Codice di Diritto Canonico „Sacrae Disciplinae Leges”*, IGP VI, 1, s. 228-240.

27. *Nowy Kodeks Prawa Kanonicznego* (Przed modlitwą „Anioł Pański”, 30 I), NP VI, 1, s. 129; toż: *La riforma del Codice di Diritto Canonico frutto del Concilio Vaticano II*, IGP VI, 1, s. 273-274.

28. *Synod Biskupów realizacją więzi pomiędzy kolegialnością a prymatem* (Do Rady Sekretariatu Generalnego Synodu Biskupów, 30 IV), NP VI, 1, s. 523-525; toż: *Il Sinodo dei Vescovi è servizio di unità nella dimensione dinamica della Chiesa*, IGP VI, 1, s. 1098-1105.

29. *Audiencja dla księży ze Stowarzyszenia „Lumen Gentium”* (1 VII), NP VI, 2, s. 1; toż: *Udienza a sacerdoti dell’associazione „Lumen Gentium”*, IGP VI, 2, s. 3-4.

30. *Dwaj papieże niezłomnej wiary oraz czynnej i płodnej miłości* (Przemówienie w 25. rocznicę śmierci Piusa XII i wyboru Jana XXIII, 8 X), NP VI, 2, s. 324-326; toż: *Due Pontefici di fede indomita e di operosa e feconda carità*, IGP VI, 2, s. 720-723.

31. *Pius XII i Jan XXIII* (Homilia podczas Mszy św. za zmarłych papieży, 6 XI), NP VI, 2, s. 456-458; toż: *Pio XII: coraggioso apostolo di pace; Giovanni XXIII: promotore del rinnovamento*, IGP VI, 2, s. 996-1000.

32. *Prawa i godność osoby ludzkiej w dzisiejszym badaniu teologicznym* (Do członków Międzynarodowej Komisji Teologicznej, 5 XII), NP VI, 2, s. 585-588; toż: *Diritti e dignità della persona umana nella odierna ricerca teologica*, IGP VI, 2, s. 1257-1262.

33. *Prawo kanoniczne wprowadza Sobór w nasze życie* (Do uczestników kursu zorganizowanego na Uniwersytecie Gregoriańskim na temat nowego prawodawstwa Kościoła, 9 XII), NP VI, 2, s. 603-604; toż: *Il Diritto Canonico inserisce il Concilio nella nostra vita*, IGP VI, 2, s. 1292-1293.

1984

34. *Prawo do wolności religijnej jest podstawą wszystkich innych praw* (Do uczestników V Międzynarodowego Kolokwium Studiów Prawniczych na Papieskim Uniwersytecie Laterańskim, 10 III), NP VII, 1, s. 301-303; toż: *Il diritto alla libertà religiosa è il fondamento di tutti gli altri*, IGP VII, 1, s. 654-658.

35. *Kościół, którego jesteście pasterzami* (Do Konferencji Episkopatu Kanady, Ottawa 20 IX), NP VII, 2, s. 307-314; toż: *Confermati i Vescovi nella loro missione secondo il Concilio Vaticano II*, IGP VII, 2, s. 631-643.

36. *W liturgii głosi się i przeżywa tajemnicę Kościoła* (Przemówienie z okazji dwudziestolecia Konstytucji *Sacrosanctum Concilium*, 27 X), NP VII, 2, s. 521-525; toż: *Nella liturgia è annunciato e vissuto il mistero della Chiesa*, IGP VII, 2, s. 1048-1056.

37. *„Wspominając zbawczą Mękę Syna”* (Homilia podczas Mszy św. z okazji dwudziestolecia Konstytucji *Sacrosanctum Concilium*, 28 X), NP VII, 2, s. 525-528; toż: *Ricchezza sostanziale della Chiesa*, IGP VII, 2, s. 1057-1061.

1985

38. *Nowa ewangelizacja* (Do biskupów Peru, Lima, 2 II), NP VIII, 1, s. 202-206; toż: *Fedeli al vero rinnovamento promosso dal Concilio Vaticano II*, IGP VIII, 1, s. 366-371.

39. *Sobór uczy nas, że powołanie jest centralnym problemem życia chrześcijańskiego* (Do seminarzystów i młodzieży, 16 II), NP VIII, 1, s. 282-283; toż: *Il Concilio ci insegna che la vocazione è il problema centrale della vita cristiana*, IGP VIII, 1, s. 514-516.

40. *Żydzi i chrześcijanie* (Do uczestników sympozjum z okazji dwudziestolecia deklaracji *Nostra aetate*, 19 IV), NP VIII, 1, s. 542-545; toż: *Le relazioni giudaico-cristiane sono parte dell'intima struttura delle nostre rispettive vocazioni*, IGP VIII, 1, s. 1077-1080.

41. *Ekumenizm jest istotną sprawą dla Kościoła* (Do delegatów Krajowych Komisji Ekumenicznych Konferencji Episkopatów, 27 IV), NP VIII, 1, s. 575-578; toż: *L'ecumenismo è vitale per la Chiesa*, IGP VIII, 1, s. 1137-1142.

42. *Liturgiczna formacja wiernych i jej przystosowanie do innych kultur* (Do uczestników plenarnego zebrania Kongregacji ds. Kultu Bożego, 17 X), NP VIII, 2, s. 502-504; toż: *Formazione liturgica dei fedeli e adattamento alle culture*, IGP VIII, 2, s. 978-981.

43. *Otwarcie na głos Ducha Świętego rozpoczynamy Synod* (Homilia podczas Mszy św. w uroczystość Chrystusa Króla na rozpoczęcie II Nadzwyczajnego Synodu Biskupów, 24 XI), NP VIII, 2, s. 703-706; toż: *Cammineremo insieme col Concilio*, IGP VIII, 2, s. 1368-1374.

44. *Młodzi, Sobór ma dwadzieścia lat jak wy, Sobór jest młody. Uczynicie go swoim i bądźcie jego propagatorami w świecie* (Do młodych przed modlitwą „Anioł Pański”, 24 XI) NP VIII, 2, s. 706; toż: *Giovani, il Concilio ha vent'anni come voi. Il Concilio è giovane! Fatelo vostro e siatene i banditori nel mondo!*, IGP VIII, 2, s. 1377.

45. *Rozpoczęcie Nadzwyczajnego Synodu Biskupów* (Przed modlitwą „Anioł Pański”, 24 XI), NP VIII, 2, s. 707; toż: *La fede è il cardine del rinnovamento*, IGP VIII, 2, s. 1375-1376.

46. *Oby Ten, który zapoczątkował w nas dobre dzieło, dokończył go* (Homilia podczas nabożeństwa ekumenicznego, 5 XII), NP VIII, 2, s. 731-732; toż: *Da questo Sinodo rinasca in tutti noi la volontà di unione e di dialogo*, IGP VIII, 2, s. 1420-1424.

47. *Potwierdzone i wygłoszone na nowo świadectwo Soboru* (Na zakończenie II Nadzwyczajnego Synodu Biskupów, 7 XII), NP VIII, 2, s. 732-737; toż: *Applichiamo con amore e senso del dovere questo Sinodo alla vita concreta della Chiesa*, IGP VIII, 2, s. 1425-1443.

48. *Przeżyliśmy dni nowej Pięćdziesiątnicy* (Homilia na zakończenie II Nadzwyczajnego Synodu Biskupów, 7 XII), NP VIII, 2, s. 737-741; toż: *Il Sinodo proietta il Concilio verso il terzo millennio*, IGP VIII, 2, s. 1444-1451.

1986

49. *Dialog i ewangelizacja* (Do Papieskiej Rady Kultury, 13 I), NP IX, 1, s. 50-52; toż: *Il Sinodo 1985: L'inculturazione del Vangelo al cuore della missione della Chiesa nel mondo*, IGP IX, 1, s. 107-110.

50. *Najbliższy Synod poświęcony posłannictwu świeckich będzie decydującym momentem dla przyjęcia Soboru* (Orędzie na kontynentalne spotkanie laikatu Oceanii, 20 I), NP IX, 1, s. 75-77; toż: *Il prossimo Sinodo sulla Missione dei Laici, momento decisivo per l'accoglienza del Concilio*, IGP IX, 1, s. 160-163.

51. *Nauka religii, utrzymanie duchowieństwa, wizyty ad limina i rola komisji: „Drogi wcielenia Soboru w diecezjach”* (Na nadzwyczajnym zebraniu Konferencji Biskupów Włoskich, 26 II), NP IX, 1, s. 269-273; toż: *L'insegnamento della religione, il sostentamento del Clero, le visite „ad limina Apostolorum” e il ruolo dell'Commissioni: vie per incarnare il Concilio nelle diocesi*.

52. *Cierpliwość i odwaga* (Do księży w Domu Formacyjnym Diecezji Rzymskiej, 4 III), NP IX, 1, s. 308-312; toż: *„Coraggio paziente e pazienza coraggiosa” per la nuova evangelizzazione della città*, IGP IX, 1, s. 608-613.

53. *Rzym i Lacjum proponują światu katolickiemu nową ewangelizację* (Do Konferencji Biskupów Lacjum w czasie wizyty „ad limina”, 12 IV), NP IX, 1, s. 497-501; toż: *Roma e Lazio offrono a tutta la cattolicità un aiuto di intesa rievangelizzazione nell'applicazione del Concilio*, IGP IX, 1, s. 985-993.

54. *Odnalezienie braterstwa* (Przemówienie w Rzymskiej Synagodze Większej, 13 IV), NP IX, 1, s. 517-521; toż: *Ringraziamo il Signore per la ritrovata fratellanza e per la profonda intesa tra la Chiesa e l'Ebraismo*, IGP IX, 1, s. 1024-1037.

55. *Ewangelizacja pobożności ludowej dla bardziej świadomego uczestnictwa w liturgii* (Do Konferencji Biskupów Abruzji i Molise w czasie wizyty „ad limina”, 24 IV), NP IX, 1, s. 564-567; toż: *L'evangelizzazione della pietà popolare per una più cosciente partecipazione alla Liturgia*, IGP IX, 1, s. 1121-1126.

56. *Odnowione zaangażowanie misyjne i współdziałanie między Kościołami* (Do Konferencji Biskupów Marche w czasie wizyty „ad limina”, 16 V), NP IX, 1, s. 729-732; toż: *Rinnovato impegno missionario e cooperazione tra le Chiese*, IGP IX, 1, s. 1441-1446.

57. *Sobór po dwudziestu latach* (Do uczestników międzynarodowego sympozjum zorganizowanego przez École Française de Rome, 30 V), NP IX, 1, s. 846-849; toż: *Il Concilio Vaticano II resta l'avvenimento fondamentale della vita della Chiesa contemporanea*, IGP IX, 1, s. 1721-1725.

58. *Powołani do świętości, by przemienić świat* (Do Papieskiej Rady ds. Świeckich, 7 VI), NP IX, 1, s. 881-884; toż: *La Chiesa ha bisogno di laici santi, perché essi sono gli autentici riformatori*, IGP IX, 1, s. 1782-1786.

59. *Opatrzność Boża a historyczne uwarunkowania człowieka w świetle Soboru Watykańskiego II* (Audiencja generalna, 18 VI), NP IX, 1, s. 913-915; toż: *La Divina Provvidenza e la condizione storica dell'uomo d'oggi alla luce del Concilio Vaticano II*, IGP IX, 1, s. 1841-1845.

60. *Czym było dla Kościoła Nadzwyczajne Zgromadzenie Synodu Biskupów* (Do Kardynałów i pracowników Kurii Rzymskiej, 28 IV), NP IX, 1, s. 971-979; toż: *Lo Spirito ha guidato la Chiesa del nostro tempo nell'arduo cammino di rinnovamento voluto dal Concilio*, IGP IX, 1, s. 1953-1967.

61. *Wierność posłudze kapłańskiej* (Do kapłanów, zakonników i seminarzystów, Bogota 1 VII), ORpol 7(1986) nr 7, s. 2-3; toż: *Il vostro ministero di evangelizzazione sia Parola di Dio e non parola dell'uomo*, IGP IX, 2, s. 15-24.

62. *Vivete le indicazioni della „Gaudium et spes” alla luce del progresso scientifico* [Żyjcie wskazaniem *Gaudium et spes* w świetle postępu naukowego] (Do uczestników

kolokwium „Nauka, filozofia, teologia. Nauka i perspektywy człowieka”, 5 IX), IGP IX, 2, s. 534-537.

63. *Continue a favorire lo spirito ecumenico nella luce del Vaticano II* [Nie przedstawiajcie promować ducha ekumenicznego w świetle Vaticanum II] (Do Fundacji „Pro Oriente”, 10 X), IGP IX, 2, s. 992-993.

1987

64. *Synod Biskupów 1987* (Przed modlitwą „Anioł Pański”, 1 II), ORpol 8(1987) nr 2, s. 9; toż: *Una tappa decisiva per accogliere la grazia del Vaticano II*, IGP X, 1, s. 227-228.

65. *Świeccy w Kościele* (Przed modlitwą „Anioł Pański”, 8 II), ORpol 8(1987) nr 2, s. 9. 30; toż: *Dal Concilio la funzione dei laici nel tessuto del „Popolo di Dio” e del „Corpo mistico di Cristo”*, IGP X, 1, s. 294-295.

66. *Blaski i cienie* (Przed modlitwą „Anioł Pański”, 15 II), ORpol 8(1987) nr 2, s. 30; toż: *Interpretazioni frammentarie sulla vocazione dei laici hanno mortificato la vitalità ecclesiale*, IGP X, 1, s. 345-346.

67. *Kim są świeccy?* (Przed modlitwą „Anioł Pański”, 22 II), ORpol 8(1987) nr 2, s. 30; toż: *Chi sono i laici? La risposta del Concilio*, IGP X, 1, s. 394-396.

68. *Uczestnicy potrójnego urzędu Chrystusa* (Przed modlitwą „Anioł Pański”, 1 III), ORpol 8(1987) nr 3, s. 18; toż: *Nel legame con il triplice ufficio di Cristo il segreto per la maturazione dei laici*, IGP X, 1, s. 458-460.

69. *Powszechne kapłaństwo* (Przed modlitwą „Anioł Pański”, 8 III), ORpol 8(1987) nr 3, s. 18; toż: *L'armonia tra sacerdozio comune e sacerdozio ministeriale fattore indispensabile del genuino progresso pastorale*, IGP X, 1, s. 541-543.

70. *Kościelny aspekt osobowości świeckich* (Przed modlitwą „Anioł Pański”, 15 III), ORpol 8(1987) nr 3, s. 18; toż: *Dall'indole secolare la missione tipica dei laici*, IGP X, 1, s. 561-562.

71. *Lud Boży* (Przed modlitwą „Anioł Pański”, 22 III), ORpol 8(1987) nr 3, s. 18. 31; toż: *Nella luce dell'ecclesiologia di comunione le caratteristiche del vero popolo di Dio*, IGP X, 1, s. 649-650.

72. *Powołanie do świętości* (Przed modlitwą „Anioł Pański”, 29 III), ORpol 8(1987) nr 3, s. 31; toż: *La vocazione alla santità è per il laicato il segreto per assolvere il proprio ruolo*, IGP X, 1, s. 862-864.

73. *List do Biskupów w związku z przekazaniem „Instrumentum laboris”* (22 IV), ORpol 8(1987) nr 4, s. 1. 12; toż: *Cammino di comunione, di preghiera, di meditazione*, IGP X, 1, s. 1379-1382.

74. *Powołani do apostołstwa* (Przed modlitwą „Regina Caeli”, 26 IV), ORpol 8(1987) nr 4, s. 8-9; toż: *Il laico cristiano deve fare della religione non una parentesi ma una sintesi vitale*, IGP X, 1, s. 1422-1424.

75. *Świeccy katecheci* (Przed modlitwą „Regina Caeli”, 10 V), ORpol 8(1987) nr 6, s. 7; toż: *Nella catechesi i laici esprimono in forma peculiare la propria vocazione*, IGP X, 2, s. 1654-1656.

76. *Zadania misyjne* (Przed modlitwą „Regina Caeli”, 17 V), ORpol 8(1987) nr 6, s. 7-8; toż: *Dal Vaticano II uno spazio vasto e aperto per i laici nella dimensione missionaria*, IGP X, 2, s. 1711-1712.

77. *Konieczna była szeroka konsultacja świeckich* (Do uczestników spotkania konsultacyjnego przed Synodem Biskupów zorganizowanego przez Papieską Radę Świeckich, 23 V), ORpol 8(1987) n4 7, s. 9; toż: *La partecipazione dei laici alla vita della Chiesa è una responsabilità che richiede impegno e coerenza*, IGP X, 2, s. 1750-1755.

78. *Apostolstwo świeckich* (Przed modlitwą „Anioł Pański”, 2 VIII), ORpol 8(1987) nr 8, s. 10; toż: *L'aggregarsi dei laici a scopo apostolico, doverosa risposta personale e comunitaria alla vocazione cristiana*, IGP X, 3, s. 161-162.

79. *Apostolstwo młodzieży* (Przed modlitwą „Anioł Pański”, 9 VIII), ORpol 8(1987) nr 8, s. 10; toż: *Il Concilio ha invitato i giovani a costruire un mondo migliore esprimendo loro fiducia ed amore*, IGP X, 3, s. 198-199.

80. *Kobiety, które towarzyszyły Jezusowi* (Przed modlitwą „Anioł Pański”, 16 VIII), ORpol 8(1987) nr 8, s. 11; toż: *Il Concilio ha ribadito la dignità della donna quale parte viva del Popolo di Dio e del Corpo Mistico di Cristo*, IGP X, 3, s. 220-221.

81. *Stowarzyszenia świeckich* (Przed modlitwą „Anioł Pański”, 23 VIII), ORpol 8(1987) nr 8, s. 11; toż: *Associazioni e Movimenti come fattori di arricchimento della comunione e della missione della Chiesa*, IGP X, 3, s. 239-241.

82. *Świeccy w Kościele partykularnym* (Przed modlitwą „Anioł Pański”, 30 VIII), ORpol 8(1987) nr 8, s. 11; toż: *L'apporto specifico dei laici nella parrocchia: esempio luminoso di apostolato comunitario*, IGP X, 3, s. 278-280.

83. *Głoszenie Ewangelii w świecie pracy* (Przed modlitwą „Anioł Pański”, 27 IX), ORpol. 8(1987) nr 9-10, s. 11-12; toż: *I lavoratori stanno a cuore alla Chiesa e nel mondo*, IGP X, 3, s. 747-748.

84. *Powszechne wezwanie* (Przed modlitwą „Anioł Pański”, 4 X), ORpol. 8(1987) nr 9-10, s. 12; toż: *Il laico è chiamato a santificare se stesso rimanendo ciò che egli è: uomo tra gli uomini*, IGP X, 3, s. 804-805.

85. *Ku szczęśliwszej epoce chrześcijaństwa* (Przemówienie na otwarciu VII Zgromadzenia Generalnego Synodu Biskupów, 1 X), ORpol 8(1987) nr 9-10, s. 1.

86. *Aby pogłębił się i wzbogacił udział w Duchu Świętym w sercach całego Ludu Bożego* (Homilia podczas Mszy św. inaugurującej prace VII Zgromadzenia Generalnego Synodu Biskupów, 1 X), ORpol 8(1987) nr 9-10, s. 15.

87. *Il fervente augurio del Papa, successore di Giovanni e di Paolo, all prima generazione postconciliare dei discepoli di Cristo* [Papież, następca Jana i Piotra, gorąco pozdrawia pierwsze posoborowe pokolenie uczniów Chrystusa] (Homilia podczas Mszy św. z okazji 25. rocznicy inauguracji Soboru Watykańskiego II, 11 X), IGP X, 3, s. 830-835.

88. *Nel Concilio l'espressione della Maternità spirituale della Beata Vergine Maria* [W soborze znalazło wyraz duchowe macierzyństwo Najświętszej Maryi Panny] (Przed modlitwą „Anioł Pański”, 11 X), IGP X, 3, s. 836-837.

89. *25 rocznica rozpoczęcia Soboru* (Audiencja dla polskich pielgrzymów, 11 X), ORpol 8(1987) nr 11-12, s. 12 [IGP – brak].

90. *Synodalis affectiva i effectiva* (Przemówienie na zakończeniu VII Zgromadzenia Synodu Biskupów, 29 X), ORpol 8(1987) nr 11-12, s. 20-21; toż: *Dalla sinodalità affettiva alla sinodalità effectiva*, IGP X, 3, s. 949-955.

91. *Dziela potęgi Tego, który nas wezwał* (Homilia podczas Mszy św. na zakończenie Synodu Biskupów, 30 X), ORpol 8(1987) nr 21-22, s. 8-9; toż: *Il fedele laico lanciato sulle frontiere della storia*, IGP X, 3, s. 956-962.

92. *Tradurre in autentica prassi ecclesiale la ricca dottrina del Concilio sul laicato* [Przełożyć na autentyczną praktykę eklesjalną bogatą doktrynę Soboru o świeckich],

(Przemówienie do Ojców synodalnych na zakończenie spotkania w Domu św. Marty, 30 X), IGP X, 3, s. 963-966.

93. *Świeccy – pełnoprawni członkowie Kościoła*, (Do biskupów metropolii gnieźnieńskiej, warszawskiej i poznańskiej podczas wizyty „ad limina”, 19 XII), ORpol 8(1987) nr 11-12, s. 8-9; toż: *La Chiesa deve trasmettere ovunque ragioni di vita e di speranza*, IGP X, 3, s. 1448-1461.

1988

94. *Komunia i misja Kościoła Bożego, który jest w Rzymie* (Do księży diecezji Rzymskiej, 18 II), ORpol 9(1988) nr 2, s. 19-20; toż: *Coinvolgere nel Sinodo tutto il popolo di Dio nelle parrocchie e al di là delle parrocchie*, IGP XI, 1, s. 471-478.

95. *Eklezjologia komunii* (Do delegacji Światowej Federacji Luterńskiej, 4 III), ORpol 9(1988) nr 3-4, s. 27; toż: *L'ecclesiologia di comunione: Idea centrale e fondamentale del Concilio*, IGP XI, 1, s. 551-553.

96. *List do Prefekta Kongregacji Nauki Wiary* (W sprawie arcybiskupa Marcela Lefebvre'a, 8 IV), ORpol 9(1988) nr 3-4, s. 15 [IGP – brak].

97. *Definicje chrystologiczne Soborów a wiara współczesnego Kościoła* (Audiencja generalna, 13 IV), ORpol 9(1988) nr 3-4, s. 14. 19; toż: *Le definizioni cristologiche dei Concilii e la fede della Chiesa d'oggi*, IGP XI, 1, s. 877-881.

98. *W eklezjologicznej wizji Soboru* (Przemówienie podczas Konsystorza tajnego, 28 VI), ORpol 9(1988) nr 6, s. 27; toż: *Giovanni Paolo II tiene concistorio per la nomina di 24 Cardinali*, IGP XI, 2, s. 2250-2255.

99. Konstytucja Apostolska o Kurii Rzymskiej *Pastor Bonus* (28 VI), ORpol 9(1988) nr 9, s. 3-5; toż: *Costituzione Apostolica sulla Curia Romana Pastor Bonus*, IGP XI, 2, s. 2265-2415.

100. List Apostolski *Motu Proprio Ecclesia Dei* [w sprawie abpa Marcela Lefebvre'a] (2 VII), ORpol 9(1988) nr 6, s. 3; toż: *Lettera Apostolica „Ecclesia Dei”*, IGP XI, 3, s. 4-12.

101. List Apostolski w XXV rocznicę ogłoszenia Konstytucji Soborowej *Sacrosanctum Concilium* o Świętej Liturgii (4 XII), ORpol 10(1989) nr 3, s. 7-9; toż: *Vicesimus Quintus Annus*, IGP XI, 4, s. 1724-1762.

102. Adhortacja Apostolska o powołaniu i misji świeckich w Kościele i w świecie dwadzieścia lat po Soborze Watykańskim II *Christifideles laici* (30 XII), ORpol 9(1988) nr 12, s. 9-24; toż: *L'Esortazione Apostolica Post-Sinodale Cristifideles Laici*, IGP XI, 4, s. 1967-2175.

1989

103. *La ricerca dell'unità di tutti i cristiani costituisce un impegno pastorale prioritario della Chiesa Cattolica* [Szukanie jedności wszystkich chrześcijan stanowi priorytet zaangażowania duszpasterskiego Kościoła katolickiego] (Do uczestników posiedzenia plenarnego Kongregacji Nauki Wiary i Sekretariatu ds. Jedności Chrześcijan, 1 II) IGP XII, 1, s. 245-250.

104. *Potrzeba profetycznego świadectwa obecności Kościoła* (Do biskupów Indonezji, Dżakarta, 13 X), ORpol 10(1989) nr 12, s. 22; toż: *Vivere il Vangelo in modo autenticamente indonesiano all'interno della Chiesa una, santa, cattolica e apostolica*, IGP XII, 2, s. 881-887.

105. *Doświadczenie Kościoła w Indonezji musi stać się bogactwem całego Kościoła* (Do biskupów Indonezji, Dżakarta 13 X), ORpol 10(1989) nr 12, s. 23; toż: *Cercheremo di rendere questa esperienza fruttuosa per tutta la Chiesa*, IGP XII, 2, s. 888-890.

1990

106. *Costruite la solidarietà, diffondete la gioia, comunicate la fedeltà dell'amore* [Budujcie solidarność, brońcie radości, przekazujcie wierność miłości] (Do młodych w 25. rocznicę zakończenia Soboru Watykańskiego II, Benevento, 2 VII), IGP XIII, 2, s. 30-35.

107. *Duch Święty pozwolił nam przysłużyć się sprawie największej wagi w życiu całego Kościoła* (Przemówienie na zakończenie VIII Zwyczajnego Zgromadzenia Synodu Biskupów, 27 X), ORpol 11(1990) nr 9, s. 12-13; toż: *Grazie al Sinodo sono stati affrontati problemi cruciali che hanno sempre trovato la risposta collegiale della Chiesa*, IGP XIII, 2, s. 945-951.

108. *Misja aktualna aż do skończenia świata* (Do uczestników plenarnej sesji Papieskiej Rady ds. Świeckich, 24 XI), ORpol 11(1990) nr 10-11, s. 28; toż: *I fedeli laici devono partecipare sempre più alla santità e alla missionarietà della Chiesa*, IGP XIII, 2, s. 1262-1265.

109. *Obchody 25. rocznicy ogłoszenia soborowej deklaracji „Nostra aetate”* (Do delegatów Międzynarodowego Komitetu Żydowskiego ds. Konsultacji Międzyreligijnych oraz watykańskiej Komisji ds. Religijnych Stosunków z Judaizmem, 6 XII), ORpol 11(1990) nr 12, s. 9; toż: *La misericordia divina sta guidando cristiani ed ebrei al reciproco rispetto, alla cooperazione e alla solidarietà*, IGP XIII, 2, s. 1390-1392.

110. *Synod – urzeczywistnienie więzi między kolegalnością a prymatem* (Spotkanie z Kurią Rzymską, 20 XII), ORpol 11(1990) nr 12, s. 20-21; toż: *Dal Concilio Vaticano II al cammino sinodale: 25 anni di crescita nella comunione*, IGP XIII, 2, s. 1697-1707.

111. Encyklika *Redemptoris missio* o stałej aktualności posłania misyjnego (7 XII), ORpol 12(1991) nr 1, s. 4-37; toż: *Redemptoris Missio*, IGP XIII, 2, s. 1398-1557.

1991

112. *Na miarę czasów, ku którym idziemy* (Homilia podczas Mszy św. inauguracyjnej II Synod Plenarny w Polsce, Warszawa 8 VI), ORpol 12(1991) nr 6, s. 23-24; toż: *Nella nostra terra la Chiesa si rinnovi a misura dei tempi e rinnovandosi confermi tutta l'identità di mille anni*, IGP XIV, 1, 1593-1597.

113. *Jezus Chrystus Założyciel Kościoła* (Audiencja generalna, 11 IX), ORpol 12(1991) nr 9-10, s. 47-48; toż: *L'opera di Gesù Cristo nella fondazione della Chiesa*, IGP XIV, 2, s. 549-554.

114. *Kościół ludem Bożym* (Audiencja generalna, 6 XI), ORpol 11[właśc.12](1991) nr 12, s. 41-42; toż: *La Chiesa, popolo di Dio*, IGP XIV, 2, s. 1075-1078.

115. *Kościół ludem powszechnym* (Audiencja generalna, 13 XI), ORpol 11[własc.12] (1991) nr 12, s. 42-43; toż: *La Chiesa, popolo universale*, IGP XIV, 2, s. 1132-1136.

116. *Kościół jako tajemnica i sakrament*, (Audiencja generalna, 27 XI), ORpol 11[własc.12](1991) nr 12, s. 45-46; toż: *La Chiesa, mistero e sacramento*, IGP XIV, 2, s. 1280-1283.

1992

117. *Historyczny wymiar i eschatologiczna perspektywa obłubieńczej więzi Kościoła z Chrystusem* (Audiencja generalna, 8 I), ORpol 13(1992) nr 2, s. 37-38; toż: *Dimensione storica e proiezione escatologica dell'unione sponsale della Chiesa con Cristo*, IGP XV, 1, s. 33-36.

118. *Solo una lettura autentica del Concilio Vaticano II offre l'ispirazione per rinnovamento della Chiesa* [Tylko autentyczne odczytanie Soboru Watykańskiego II stanowi inspirację dla odnowy Kościoła] (Do biskupów z Wielkiej Brytanii z okazji wizyty „ad limina”, 17 III), IGP XV, 1, s. 614-620.

119. *Kościół jako wspólnota kapłańska* (Audiencja generalna, 18 III), ORpol 13(1992) nr 5, s. 43-44; toż: *La Chiesa comunità sacerdotale*, IGP XV, 1, s. 629-632.

120. *Chrzest w Kościele – wspólnocie kapłańskiej i sakramentalnej* (Audiencja generalna, 25 III), ORpol 13(1992) nr 5, s. 44-46; toż: *Nella Chiesa, comunità sacerdotale e sacramentale, il Battesimo*, IGP XV, 1, s. 964-969.

121. *Nel solco del Concilio e del Sinodo sulla vocazione e sulla missione dei laici, sviluppare nuove forme di partecipazione di uomini e donne alla vita della Chiesa* [W duchu Soboru i Synodu o powołaniu i misji świeckich rozwijać nowe formy udziału mężczyzn i kobiet w życiu Kościoła] (Do biskupów francuskich z okazji wizyty „ad limina”, 4 IV), IGP XV, 1, s. 1032-1038.

122. *Eucharystia w Kościele – wspólnocie kapłańskiej i sakramentalnej* (Audiencja generalna, 8 IV), ORpol 13(1992) nr 6, s. 38-39; toż: *Nella Chiesa, comunità sacerdotale e sacramentale, l'Eucaristia*, IGP XV, 1, s. 1057-1060.

123. *Pokuta w Kościele – wspólnocie kapłańskiej i sakramentalnej* (Audiencja generalna, 15 IV), ORpol 13(1992) nr 6, s. 40-41; toż: *Nella Chiesa, comunità sacerdotale e sacramentale, la Penitenza*, IGP XV, 1, s. 1106-1111.

124. *Małżeństwo w Kościele – wspólnocie kapłańskiej i sakramentalnej* (Audiencja generalna, 6 V), ORpol 13(1992) nr 7, s. 44-45; toż: *Nella Chiesa, comunità sacerdotale e sacramentale, il Matrimonio*, IGP XV, 1, s. 1354-1358.

125. *Świadectwo wiary w Kościele – wspólnocie proroczej* (Audiencja generalna, 13 V), ORpol 13(1992) nr 7, s. 45-46; toż: *Nella Chiesa, comunità profetica, la testimonianza della fede*, IGP XV, 1, s. 1412-1060.

126. *Świadectwo życia w Chrystusie w Kościele – wspólnocie prorockiej* (Audiencja generalna, 20 V), ORpol 13(1992) nr 7, s. 47-48; toż: *Nella Chiesa, comunità profetica, la testimonianza della vita di Cristo*, IGP XV, 1, s. 1485-1488.

127. *Świadectwo nadziei w Kościele – wspólnocie prorockiej* (Audiencja generalna, 27 V), ORpol 13(1992) nr 7, s. 48-49; toż: *Nella Chiesa, comunità profetica, la testimonianza della speranza*, IGP XV, 1, s. 1605-1608.

128. *Ważne i oczekiwane dzieło* (Przemówienie do członków i współpracowników Komisji ds. Katechizmu Kościoła Katolickiego, 25 VI), ORpol 13(1992) nr 10, s. 34;

toż: *Prezioso strumento per la rinnovata missione apostolica ed evangelizzatrice della Chiesa*, IGP XV, 1, s. 1948-1950.

129. *Synod Diecezji Rzymskiej w życiu Kościoła powszechnego* (Do pracowników Kurii Rzymskiej, Wikariatu, Gubernatoratu i instytucji związanych ze Stolicą Apostolską, 27 VI), ORpol 13(1992) nr 10, s. 25-27; toż: *La vocazione all' esemplarità della Chiesa di Roma*, IGP XV, 1, s. 1966-1974.

130. *Biskupstwo – kapłaństwo sakramentalne* (Audiencja generalna, 30 IX), ORpol 14(1993) nr 1, s. 42-43; toż: *l' Episcopato, Ordine sacramentale*, IGP XV, 2, s. 203-207.

131. *Kolegialność biskupów* (Audiencja generalna, 7 X), ORpol 14(1993) nr 1, s. 43-44; toż: *Il Collegio episcopale*, IGP XV, 2, s. 251-256.

132. Konstytucja Apostolska *Fidei Depositum* ogłoszona z okazji publikacji Katechizmu Kościoła Katolickiego opracowanego po Ekumenicznym Soborze Watykańskim II (11 X), ORpol 14(1993) nr 2, s. 4-6; toż: *Fidei Depositum*, IGP XV, 2, s. 370-382.

133. *Misja powierzona każdemu biskupowi* (Audiencja generalna, 28 X), ORpol 14(1993) nr 1, s. 45-47; toż: *La missione affidata a ogni vescovo*, IGP XV, 2, s. 434-439.

134. *Biskupi „zwiastunami wiary” w głoszeniu Ewangelii* (Audiencja generalna, 4 XI), ORpol 14(1993) nr 1, s. 47-48; toż: *I vescovi, „araldi della fede” nella predicazione del Vangelo*, IGP XV, 2, s. 474-478.

135. *Biskupi „szafarzami łaski najwyższego kapłaństwa”* (Audiencja generalna, 11 XI), ORpol 14(1993) nr 1, s. 49-50; toż: *I vescovi, „economi della grazia del supremo sacerdozio”*, IGP XV, 2, s. 527-531.

136. *Niech nauka Soboru Watykańskiego II przenika żywą tkankę waszego Kościoła* (Przemówienie z okazji otwarcia Nadzwyczajnego Synodu Ormiańskiego Kościoła Katolickiego, 19 XI), ORpol 14(1993) nr 3, s. 26-28; toż: *La vostra stirpe di martiri e di confessori non ha smesso di stupire e di edificare il mondo*, IGP XV, 2, s. 634-640.

137. *Pasterska posługa biskupów* (Audiencja generalna, 18 XI), ORpol 14(1993) nr 1, s. 50-52; toż: *I vescovi nel servizio pastorale*, IGP XV, 2, s. 624-628.

138. *Europejski człowiek pomiędzy Atlantykiem a Uralem drogą Kościoła* (Przemówienie podczas posynodalnego spotkania przewodniczących Konferencji Episkopatów Europy, 1 XII), ORpol 14(1993) nr 1, s. 19-21; toż: *L'incontro con i presidenti delle Conferenze Episcopali Europee*, IGP XV, 2, s. 789-797.

139. *Nowy Katechizm darem dla wszystkich* (Przemówienie z okazji oficjalnego przekazania Katechizmu Kościołowi, 7 XII), ORpol 14(1993) nr 2, s. 7-9; toż: *Un evento della storia della Chiesa, un dono per tutti*, IGP XV, 2, s. 851-856.

140. *Kościół dziękuje Bogu za dar Katechizmu* (Homilia w Bazylice Matki Boskiej Większej, 8 XII), ORpol 14(1993) nr 2, s. 10-11; toż: *Nel giorno dell' Immacolata la Chiesa si presenta agli uomini del nostro tempo con il Catechismo Postconciliare*, IGP XV, 2, s. 857-860.

141. *Matko Słowa Wcielonego, w Twe ręce składamy posoborowy Katechizm* (Modlitwa na placu Hiszpańskim w Rzymie, 8 XII), ORpol 14(1993) nr 2, s. 11-12; toż: *Nel giorno dell' Immacolata la Chiesa si presenta agli uomini del nostro tempo*, IGP XV, 2, s. 861-863.

1993

142. „*Munus Petrinum*” Biskupa Rzymu jako pasterza powszechnego (Audjencia generalna, 24 II), ORpol 14(1993) nr 5-6, s. 45-46; toż: *Il „Munus Petrinum” del Vescovo di Roma come Pastore universale*, IGP XVI, 1, s. 507-512.

143. *Studiujcie i realizujcie dokumenty soborowe* (Do biskupów litewskich przybyłych z wizytą „ad limina Apostolorum”, 27 II), ORpol 14(1993) nr 5-6, s. 39-41; toż: „*È l’ora del risveglio e della primavera, l’ora della formazione delle nuove generazioni*”, IGP XVI, 1, s. 540-545.

144. *Opieka Boża nad Urzędem Nauczycielskim Następcy Piotra, cz. I* (Audjencia generalna, 17 III), ORpol 14(1993) nr 5-6, s. 48-49; toż: *L’assistenza divina nel magistero del Successore di Pietro*, IGP XVI, 1, s. 636-640.

145. *Opieka Boża nad Urzędem Nauczycielskim Następcy Piotra, cz. II* (Audjencia generalna, 24 III), ORpol 14(1993) nr 5-6, s. 50-51; toż: *L’assistenza divina nel magistero del Successore di Pietro*, IGP XVI, 1, s. 734-738.

146. *Prezbiterat – służebne uczestnictwo w kapłaństwie Chrystusa*, (Audjencia generalna, 31 III), ORpol 14(1993) nr 5-6, s. 51-53; toż: *Il Prezbiterato, partecipazione ministeriale al sacerdozio di Cristo*, IGP XVI, 1, s. 784-789.

147. *Misja ewangelizacyjna prezbiterów* (Audjencia generalna, 21 IV), ORpol 14(1993) nr 7, s. 40-42; toż: *La missione evangelizzatrice dei Presbiteri*, IGP XVI, 1, s. 936-941.

148. *Kult eucharystyczny zasadniczym posłannictwem prezbiterów* (Audjencia generalna, 12 V), ORpol 14(1993) nr 7, s. 43-45; toż: *Il culto eucaristico, principale missione dei Presbiteri*, IGP XVI, 1, s. 1194-1198.

149. *Prezbiter pasterzem wspólnoty* (Audjencia generalna, 19 V), ORpol 14(1993) nr 8-9, s. 41-42; toż: *Il Presbitero, Pastore della Comunità*, IGP XVI, 1, s. 1254-1258.

150. *Prezbiter człowiekiem poświęconym Bogu* (Audjencia generalna, 26 V), ORpol 14(1993) nr 8-9, s. 42-43; toż: *Il Presbitero, uomo consacrato a Dio*, IGP XVI, 1, s. 1328-1332.

151. *Prezbiter człowiekiem modlitwy* (Audjencia generalna, 2 VI), ORpol 14(1993) nr 8-9, s. 44-45; toż: *Il Presbitero, uomo della preghiera*, IGP XVI, 1, s. 1387-1392.

152. *Eucharystia w życiu prezbitera* (Audjencia generalna, 9 VI), ORpol 14(1993) nr 8-9, s. 45-46; toż: *L’Eucaristia nella vita spirituale del Presbitero*, IGP XVI, 1, s. 1457-1461.

153. *Kierunki działalności ewangelizacyjnej Kościoła* (Do Konferencji Episkopatu Hiszpanii, Madryt, 15 VI), ORpol. 14(1993) nr 8-9, s. 17-19; toż: *Questo è il momento di Dio. Il momento della speranza che non delude*, IGP XVI, 1, s. 1535-1541.

154. *Synod Kościoła, który jest w Rzymie* (Do pracowników Kurii Rzymskiej, Wiskariatu i Gubernatoratu, 26 VI), ORpol 14(1993) nr 8-9, s. 35-37; toż: *Un documento che deve essere letto, interpretato, commentato e attuato nella vita*, IGP XVI, 1, s. 1653-1661.

155. *Prezbiter człowiekiem miłości* (Audjencia generalna, 7 VII), ORpol 14(1993) nr 11, s. 37-38; toż: *Il Presbitero, uomo della carità*, IGP XVI, 2, s. 34-38.

156. *Logika konsekracji w celibacie kapłańskim* (Audjencia generalna, 17 VII), ORpol 14(1993) nr 11, s. 39-40; toż: *La logica della consacrazione nel celibato sacerdotale*, IGP XVI, 2, s. 66-71.

157. *Prezbiter a dobra doczesne* (Audienca generalna, 21 VII), ORpol 14(1993) nr 11, s. 40-42; toż: *Il Presbitero e i beni terreni*, IGP XVI, 2, s. 88-93.

158. *Więzi między prezbiterami i ich biskupami* (Audienca generalna, 25 VIII), ORpol 14(1993) nr 11, s. 46-48; toż: *Relazioni dei presbiteri con i loro Vescovi*, IGP XVI, 2, s. 556-560.

1994

159. *Wymiary życia konsekrowanego* (Audienca generalna, 26 X), ORpol 16(1995) nr 1, s. 57-58; toż: *Le dimensioni della vita consacrata*, IGP XVII, 2, s. 546-550.

160. *W szkole Chrystusa* (Homilia na zakończenie IX Zwyczajnego Zgromadzenia Ogólnego Synodu Biskupów 29 X), ORpol 16(1995) nr 1, s. 42-44; toż: *Regina di tutti i Santi, Regina del Rosario, ottienici che i frutti dei lavori del Sinodo giovino anche alla causa della famiglia*, IGP XVII, 2, s. 570-573.

161. *Droga doskonałości* (Audienca generalna, 9 XI), ORpol 16(1995) nr 2, s. 46-47; toż: *La via della perfezione*, IGP XVII, 2, s. 652-655.

162. *Konsekrowana czystość* (Audienca generalna, 16 XI), ORpol 16(1995) nr 2, s. 47-49; toż: *La castità consacrata*, IGP XVII, 2, s. 781-785.

163. *Konsekrowana czystość w oblubieńczej jedności Chrystusa i Kościoła* (Audienca generalna, 23 XI), ORpol 16(1995) nr 2, s. 49-50; toż: *La castità consacrata nell'unione nuziale di Cristo e della sua Chiesa*, IGP XVII, 2, s. 844-848.

1995

164. *Życie konsekrowane w służbie Kościoła* (Audienca generalna, 11 I), ORpol 16(1995) nr 3, s. 56-57; toż: *La vita consacrata al servizio della Chiesa*, IGP XVIII, 1, s. 69-73.

165. *Życie konsekrowane znakiem i świadectwem Królestwa Chrystusowego* (Audienca generalna, 8 II), ORpol 16(1995) nr 5, s. 28-30; toż: *La vita consacrata, segno e testimonianza del Regno di Cristo*, IGP XVIII, 1, s. 338-341.

166. *Kapłani zakonni* (Audienca generalna, 15 II), ORpol 16(1995) nr 5, s. 30-31; toż: *I religiosi sacerdoti*, IGP XVIII, 1, s. 369-372.

167. *Życie konsekrowane braci zakonnych* (Audienca generalna, 22 II), ORpol 16(1995) nr 5, s. 31-32; toż: *La vita consacrata dei fratelli non sacerdoti*, IGP XVIII, 1, s. 405-408.

168. *Wpływ Ducha Świętego na życie konsekrowane* (Audienca generalna, 22 III), ORpol 16(1995) nr 5, s. 35-37; toż: *L'influsso dello Spirito Santo nella vita consacrata*, IGP XVIII, 1, s. 567-570.

169. *Powszechna misja Kościoła* (Audienca generalna, 5 IV), ORpol 16(1995) nr 7, s. 49-50; *La missione universale della Chiesa*, IGP XVIII, 1, s. 923-927.

170. *Kościół misyjny* (Audienca generalna, 19 IV), ORpol 16(1995) nr 7, s. 50-51; *La Chiesa missionaria*, IGP XVIII, 1, s. 1008-1012.

171. *Misja i misje* (Audienca generalna, 3 V), ORpol 16(1995) nr 7, s. 53-54; *Missione e missioni*, IGP XVIII, 1, s. 1181-1184.

172. *Cel misyjnej działalności* (Audiencja generalna, 10 V), ORpol 16(1995) nr 8-9, s. 50-51; *Finalità dell'attività missionaria*, IGP XVIII, 1, s. 1258-1261.
173. Encyklika o działalności ekumenicznej *Ut unum sint* (25 V), ORpol 16(1995) nr 6, s. 4-31; toż: Lettera enciclica *Ut unum sint*, IGP XVIII, 1, s. 1434-1565.
174. *Zadanie misyjne Kościoła w jego relacjach ze światem* (Audiencja generalna, 21 VI), ORpol 16(1995) nr 8-9, s. 55-56; *Il compito missionario della Chiesa nelle relazioni con il mondo*, IGP XVIII, 1, s. 1782-1785.
175. *Problem ekumeniczny* (Audiencja generalna, 12 VII), ORpol 16(1995) nr 10, s. 48-49; toż: *Il problema ecumenico*, IGP XVIII, 2, s. 99-102.
176. *Drogi ekumenizmu* (Audiencja generalna, 26 VII), ORpol 16(1995) nr 10, s. 49-50; toż: *Le vie del cammino ecumenico*, IGP XVIII, 2, s. 136-139.
177. *Działalność ekumeniczna* (Audiencja generalna, 2 VIII), ORpol 16(1995) nr 10, s. 50-51; toż: *L'azione ecumenica*, IGP XVIII, 2, s. 155-158.
178. *Ekumenizm w stosunkach z Kościołami Wschodnimi* (Audiencja generalna, 9 VIII), ORpol 16(1995) nr 11-12, s. 47-48; toż: *L'ecumenismo nei rapporti con le Chiese orientali*, IGP XVIII, 2, s. 181-184.
179. *Ekumenizm a Kościoły odłączone na Zachodzie* (Audiencja generalna, 23 VIII), ORpol 16(1995) nr 11-12, s. 48-49; toż: *Ecumenismo e Chiese separate in Occidente*, IGP XVIII, 2, s. 232-235.
180. *30. rocznica Soboru Watykańskiego II* (Przed modlitwą „Anioł Pański”, 15 X), ORpol 17(1996) nr 1, s. 48-49; toż: *Nella vigilia del XVII anniversario dell'elezione di Giovanni Paolo II, avviata una rilettura del Concilio nel 30° della conclusione*, IGP XVIII, 2, s. 856-857.
181. *Konstytucja „Lumen gentium”* (Przed modlitwą „Anioł Pański”, 22 X), ORpol 17(1996) nr 1, s. 49; toż: *La Costituzione „Lumen Gentium” chiave di volta di tutto il Magistero conciliare*, IGP XVIII, 2, s. 924-925.
182. *Kapłan jest człowiekiem modlitwy i Eucharystii* (Do uczestników sympozjum z okazji 30-lecia dekretu *Presbyterorum ordinis*, 27 X), ORpol 17(1996) nr 1, s. 38-40; toż: *La Santa Messa è in modo assoluto il centro della mia vita e di ogni mia giornata*, IGP XVIII, 2, s. 967-972.
183. *Konstytucja „Gaudium et spes”* (Przed modlitwą „Anioł Pański”, 29 X), ORpol 17(1996) nr 1, s. 50; toż: *La profetica attualità della „Gaudium et Spes”*, IGP XVIII, 2, s. 1000-1001.
184. *Konstytucja „Dei Verbum”* (Przed modlitwą „Anioł Pański”, 5 XI), ORpol 17(1996) nr 1, s. 50-51; toż: *Dalla „Dei Verbum” una grande spinta a fare della parola di Dio il criterio dell'evangelizzazione*, IGP XVIII, 2, s. 1025-1026.
185. *Soborowa konstytucja „Gaudium est spes” po 30 latach* (Do uczestników sesji z okazji 30. rocznicy *Gaudium est spes*, 8 XI), ORpol 17(1996) nr 1, s. 40-41; toż: *La Chiesa ha voluto davvero abbracciare il mondo*, IGP XVIII, 2, s. 1052-1060.
186. *Konstytucja o liturgii świętej* (Przed modlitwą „Anioł Pański”, 12 XI), ORpol 17(1996) nr 1, s. 51; toż: *La liturgia suppone nei cristiani un incessante cammino di conversione e di formazione, di coerenza e di testimonianza*, IGP XVIII, 2, s. 1106-1107.
187. List apostolski na 400-lecie Unii Brzeskiej (12 XI), ORpol 17(1996) nr 2, s. 4-8; toż: *Si fa vicino il giorno nel quale la Chiesa greco-cattolica di Ucraina celebrerà il IV centenario dell'Unione tra i Vescovi della Metropolia della Rus' di Kiev e la Sede Apostolica*, IGP XVIII, 2, s. 1077-1100.

188. *Nowa ewangelizacja i ekumenizm* (Przemówienie na zakończenie Synodu Biskupów Ukraińskiego Kościoła Greckokatolickiego, 24 XI), ORpol 17(1996) nr 2, s. 34-36; toż: *La vostra adesione all'insegnamento del Concilio non mancherà di recare frutti positivi alla comunità ucraina e all'intero popolo che è in Europa*, IGP XVIII, 2, s. 1223-1232.

189. *Posługa biskupów w Kościele* (Przed modlitwą „Anioł Pański”, 19 XI), ORpol 17(1996) nr 2, s. 50-51; toż: *Nella „Lumen Gentium” e nel decreto „Christus Dominus” la fecondità della collegialità episcopale*, IGP XVIII, 2, s. 1169-1171.

190. *Dekret o posłudze i życiu kapłanów* (Przed modlitwą „Anioł Pański”, 26 XI), ORpol 17(1996) nr 2, s. 51; toż: „*Presbyterorum Ordinis*”: *un mistero di grazia, una missione esigente e sublime*, IGP XVIII, 2, s. 1266-1268.

191. *Dekret o formacji kapłańskiej* (Przed modlitwą „Anioł Pański”, 3 XII), ORpol 17(1996) nr 2, s. 51; toż: „*Optatam Totius*”: *i seminari e la formazione dei sacerdoti, costante preoccupazione di tutto il popolo di Dio*, IGP XVIII, 2, s. 1307-1308.

192. *Dekret o apostołstwie świeckich* (Przed modlitwą „Anioł Pański”, 10 XII), ORpol 17(1996) nr 2, s. 52; toż: „*Apostolicam Auctositatem*”: *da un'autentica santità laicale è lecito attendere una rinnovata primavera per la Chiesa del terzo millennio*, IGP XVIII, 2, s. 1355-1357.

193. *Obecność Maryi w Soborze Watykańskim II* (Audiencja generalna, 13 XII), ORpol 17(1996) nr 2, s. 49-50; toż: *Presenza di Maria nel Concilio Ecumenico Vaticano II*, IGP XVIII, 2, s. 1367-1370.

194. *Dekret o życiu konsekrowanym* (Przed modlitwą „Anioł Pański”, 17 XII), ORpol 17(1996) nr 2, s. 52-53; toż: „*Perfectae Caritatis*”: *la regola suprema per la vita consacrata è la sequela di Cristo*, IGP XVIII, 2, s. 1413-1415.

1996

195. *Dekret o działalności misyjnej Kościoła* (Przed modlitwą „Anioł Pański”, 7 I), ORpol 17(1996) nr 3, s. 46-47; toż: „*Ad Gentes*”: *Tutta la comunità cristiana è chiamata ad essere Chiesa missionaria*, IGP XIX, 1, s. 34-35.

196. *Kościół wobec religii niechrześcijańskich* (Przed modlitwą „Anioł Pański”, 14 I), ORpol 17(1996) nr 3, s. 47; toż: „*Nostra aetate*”: *Gli uomini di tutte le credenze... per costruire insieme la pace e la fraternità universale*, IGP XIX, 1, s. 67-68.

197. *W trosce o rozwój ekumenizmu* (Przed modlitwą „Anioł Pański”, 21 I), ORpol 17(1996) nr 3, s. 47-48; toż: *Il successore di Pietro è chiamato ad essere il servitore e il garante della comunione di tutti i cristiani*, IGP XIX, 1, s. 106-107.

198. *Deklaracja o wychowaniu chrześcijańskim* (Przed modlitwą „Anioł Pański”, 4 II), ORpol 17(1996) nr 4, s. 60-61; toż: „*Gravissimum Educationis*”: *I valori morali e religiosi essenziali in ogni progetto educativo*, IGP XIX, 1, s. 214-215.

199. *Deklaracja o wolności religijnej* (Przed modlitwą „Anioł Pański”, 18 II), ORpol 17(1996) nr 4, s. 61; toż: „*Dignitatis Humanae*”: *La dignità della persona, fondamento del diritto alla libertà religiosa*, IGP XIX, 1, s. 371-373.

200. *Prawdziwa i głęboka odnowa liturgiczna* (Do uczestników plenarnej sesji Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, 3 V), ORpol 17(1996) nr 7-8, s. 42-43; toż: *Promuovere la massima fedeltà alle leggi liturgiche richiamando alla memoria tutti i principii formulati dal Concilio Vaticano II*, IGP XIX, 1, s. 1134-1139.

201. *Jezus Chrystus jest sercem Kościoła* (Do członków Głównego Komitetu Wielkiego Jubileuszu Roku 2000, 4 VI), ORpol 17(1996) nr 7-8, s. 38-40; toż: *Nella forte tensione spirituale del Vaticano II il respiro del Giubileo del Terzo Millennio*, IGP XIX, 1, s. 1447-1452.

1997

202. *Nauka Soboru Watykańskiego II natchnieniem dla waszej działalności* (Do członków Klubów Inteligencji Katolickiej, 5 II), ORpol 18(1997) nr 3, s. 44-45; toż: brak w IGP.

203. *Maryja figurą i wzorcem Kościoła* (Audiencja generalna, 6 VIII), ORpol 18(1997) nr 11, s. 21; toż: *Maria, tipo e modello della Chiesa*, IGP XX, 2, s. 97-99.

204. List apostolski *Laetamur magnopere* zatwierdzający i promulgujący typiczne wydanie łacińskie Katechizmu Kościoła Katolickiego (15 VIII), ORpol 18(1997) nr 11, s. 9-10; toż: *Laetamur Magnopere*, IGP XX, 2, s. 120-126.

205. *Być chrześcijaninem u progu trzeciego tysiąclecia* (Do uczestników XVII Zgromadzenia Plenarnego Papieskiej Rady ds. Świeckich, 30 X), ORpol 19(1998) nr 1, s. 27-28; toż: *Le Giornate Mondiali della Gioventù hanno mostrato che i giovani sono la speranza della Chiesa che si prepara al terzo millennio*, IGP XX, 2, s. 704-708.

1998

206. *Ku pełnej jedności w prawdzie* (Do uczestników zgromadzenia plenarnego Papieskiej Rady ds. Popierania Jedności Chrześcijan, 19 II), ORpol 19(1998) nr 5-6, s. 43-44; toż: *L'atmosfera di fraternità ritrovata tra i cristiani aiuti ad approfondire il dialogo per superare la difficoltà sulla via della piena unione*, IGP XXI, 1, s. 400-403.

207. *La „primavera” del Concilio Vaticano II possa trovare nel Terzo Millennio la sua „estate”* [„Wiosna” Soboru Watykańskiego II może znaleźć w trzecim tysiącleciu swoje „lato”] (Przemówienie na Konsystorze Publicznym dla kreowania 20 nowych kardynałów, 21 II), IGP XXI, 1, s. 404-408.

208. *W poszukiwaniu jedności chrześcijan w Europie* (Do Wspólnego Komitetu Konferencji Episkopatu Europy i Konferencji Kościołów Europy, 20 II), ORpol 19(1998) nr 5-6, s. 44-45; [IGP – brak].

209. List apostolski motu proprio o naturze teologicznej i prawnej Konferencji Episkopatów (21 V), ORpol 20(1999) nr 1, s. 17-25; toż: *Apoostolos Suos*, IGP XXI, 1, s. 957-993.

210. *Encyklika dialogu* (Przed modlitwą „Anioł Pański”, 2 VIII), ORpol 19(1998) nr 11, s. 54-55; toż: *Ricordo del „Venerato predecessore, il Servo di Dio Paolo VI” a vent’anni dalla morte*, IGP XXI, 2, s. 106-107.

211. *Duch działa poza widzialnymi granicami Kościoła* (Audiencja generalna, 12 VIII), ORpol 20(1999) nr 1, s. 39-40; toż: *Lo Spirito agisce oltre i confini visibili della Chiesa*, IGP XXI, 2, s. 133-136.

212. *Duch Boży a „ziarna prawdy” obecne w religiach niechrześcijańskich* (Audiencja generalna, 9 IX), ORpol 20(1999) nr 1, s. 44-45; toż: *Lo Spirito di Dio e i „semi di verità” presenti nelle religioni non cristiane*, IGP XXI, 2, s. 249-252.

213. *Duch a „ziarna prawdy” w ludzkiej myśli* (Audienceja generalna, 16 IX), ORpol 20(1999) nr 1, s. 45-46; toż: *Lo Spirito e i „semi di verità” del pensiero umano*, IGP XXI, 2, s. 468-471.

214. *Duch a „znaki czasu”* (Audienceja generalna, 23 IX), ORpol 20(1999) nr 1, s. 46-47; toż: *Lo Spirito e i segni dei tempi*, IGP XXI, 2, s. 529-532.

215. *W trosce o wszystkie Kościoły* (Do uczestników sesji plenarnej Kongregacji dla Kościołów Wschodnich, 1 X), ORpol 20(1999) nr 2, s. 42-44; toż: *Anche se la memoria rece vive le ferite del passato, le Chiese orientali devono procedere coraggiosamente e risolutamente nell’impegno ecumenico*, IGP XXI, 2, s. 608-615.

216. *Znaki nadziei widoczne w Kościele* (Audienceja generalna, 25 XI), ORpol 20(1999) nr 3, s. 30-31; toż: *I segni di speranza presenti nella Chiesa*, IGP XXI, 2, s. 1085-1088.

217. Bulla *Incarnationis mysterium* ogłaszająca Wielki Jubileusz Roku 2000 (29 XI), ORpol 20(1999) nr 1, s. 9-15; toż: *Incarnationis Mysterium*, IGP XXI, 2, s. 1100-1139.

1999

218. *Dawajmy świadectwo Chrystusowi słowem i czynem* (Do uczestników XVIII Zgromadzenia Plenarnego Papieskiej Rady ds. Świeckich, 1 III), ORpol 20(1999) nr 5-6, s. 52-53; toż: *I fedeli laici non eludano un serio esame di coscienza per poter attraversare la Porta Santa del Terzo Millennio temprati nella santità*, IGP XXII, 1, s. 451-455.

219. *Kościół prosi o przebaczenie win swoich synów* (Audienceja generalna, 1 IX), ORpol 20(1999) nr 11, s. 35-36; toż: *La Chiesa chiede perdono per le colpe dei suoi figli*, IGP XXII, 2, s. 250-257.

2000

220. *Jezus Chrystus jest pełnią całego Objawienia* (Do uczestników sesji plenarnej Kongregacji Nauki Wiary, 28 I), ORpol 21(2000) nr 3, s. 40-41; toż: *Le parole, le opere e l’intero evento storico di Gesù portano in sé la definitività e la completezza della rivelazione delle sue vie salvifiche e dello stesso mistero divino*, IGP XXIII, 1, s. 129-133.

221. *Prorocze orędzie dla całego Kościoła* (Do uczestników konferencji nt. realizacji nauczania Powszechnego Soboru Watykańskiego II, 27 II), ORpol 21(2000) nr 4, s. 43-45; toż: *La consegna al terzo millennio della profezia del Concilio Ecumenico Vaticano II*, IGP XXIII, 1, s. 272-278.

222. *Posługa miłości na wzór Chrystusa* (Przemówienie podczas Jubileuszu Biskupów, 7 X), ORpol 21(2000) nr 11-12, s. 19-21; toż: *Il nostro Giubileo è innanzitutto un invito a misurarci con l’amore che pulsa nel cuore di Cristo*, IGP XXIII, 2, s. 547-552.

223. *Powołani do obrony i umacniania wiary* (Homilia podczas Mszy św. z okazji Jubileuszu Biskupów, 8 X), ORpol 21(2000) nr 11-12, s. 22-24; toż: *Rinnoviamo la nostra risposta al dono di Dio*, IGP XXIII, 2, s. 557-562.

224. *Jesteście świadkami Chrystusa w nowym tysiącleciu* (Przesłanie do uczestników Światowego Kongresu Katolików Świeckich w Rzymie, 21 XI), ORpol 22(2001) nr 2, s. 39-41; toż: *Rispondete con pronta fedeltà all’urgente chiamata missionaria della Chiesa*, IGP XXIII, 2, s. 926-932.

225. *Owoce apostołstwa zależą od głębi życia duchowego* (Homilia podczas Mszy św. z okazji Jubileuszu Apostołów Świętych, 26 XI), ORpol 22(2001) nr 2, s. 37-38; toż: *A 35 anni dalla sua conclusione io dico: bisogna ritornare al Concilio*, IGP XXIII, 2, s. 959-963.

226. *Uczcie się Soboru* (Przed modlitwą „Anioł Pański”, 26 XI), ORpol 22(2001) nr 2, s. 38-39; toż: *Studiate il Concilio, assimilatene lo spirito e gli orientamenti*, IGP XXIII, 2, s. 964-965.

227. *Głoszenie Chrystusa waszym powołaniem* (Homilia podczas Mszy św. z okazji Jubileuszu Katechetów i Nauczycieli Religii, 10 XII), ORpol 22(2001) nr 2, s. 45-46; toż: *Il Papa vi dice: „Andate!”*, IGP XXIII, 2, s. 1085-1089.

2001

228. List apostołski *Novo millennio ineunte* na zakończenie Wielkiego Jubileuszu Roku 2000 (6 I), ORpol 22(2001) nr 2, s. 4-23; toż: *Novo Millennio Ineunte*, IGP XXIV, 1, s. 38-127.

229. *Świadek Bożej miłości* (Homilia podczas Mszy św. w Uroczystość Zesłania Ducha Świętego i w 38. rocznicę śmierci bł. Papieża Jana XXIII, 3 VI), ORpol 22(2001) nr 9, s. 48-50; toż: *La Singolare Pentecoste del 2001*, IGP XXIV, 1, s. 1123-1126.

230. List papieski z okazji II Międzynarodowego Kongresu Teologii Fundamentalnej w Lublinie (15 IX), ORpol 22(2001) nr 11-12, s. 51-52; [IGP – brak].

2002

231. *Potrzeba wspólnego działania katolików i prawosławnych* (Spotkanie z patriarchą Maksymem, Sofia, 24 V), ORpol 23(2002) nr 7-8, s. 22-23; toż: *L'Europa attende il comune impegno di cattolici e di ortodossi in difesa dei diritti dell'uomo e della cultura della vita*, IGP XXV, 1, s. 866-873.

232. *Katechizm Kościoła Katolickiego darem dla Ludu Bożego* (Do uczestników Międzynarodowego Kongresu Katechetycznego, 11 X), ORpol 24(2003) nr 1, s. 30-32; toż: *Il Concilio sicura „bussola” per i credenti del terzo millennio*, IGP XXV, 2, s. 443-446.

2003

233. Encyklika *Ecclesia de Eucharistia* (17 IV), ORpol 24(2003) nr 5, s. 4-24; toż: *Ecclesia de Eucharistia*, IGP XXVI, 1, s. 468-550.

234. *40. rocznica śmierci bł. Jana XXIII* (Audiencja generalna, 4 VI), ORpol 24(2003) nr 11-12, s. 27-28; toż: *40° anniversario della morte del beato Giovanni XXIII*, IGP XXVI, 1, s. 879-881.

235. *Paweł VI – mądry przewodnik Kościoła* (Audiencja generalna, 25 VI), ORpol 24(2003) nr 11-12, s. 29-30; toż: *È stata mia cura proseguire l'azione pastorale iniziata da Paolo VI a lui ispirandomi come ad un „Padre” e ad un „Maestro”*, IGP XXVI, 1, s. 986-988.

236. Adhortacja apostolska *Pastores gregis* (16 X), ORpol 25(2004) nr 1, s. 4-48; toż: *Pastores Gregis*, IGP XXVI, 2, s. 392-598.

237. List apostolski z okazji 40. rocznicy ogłoszenia Konstytucji o liturgii świętej *Sacrosanctum Concilium* (4 XII), ORpol 25(2004) nr 4, s. 4-7; toż: *Lo Spirito*, IGP XXVI, 2, s. 871-880.

2004

238. *Misja służąca odnowie społeczeństwa* (Do członków Papieskiej Rady ds. Środków Społecznego Przekazu z okazji 40. rocznicy dekretu *Inter mirifica*, 9 III), ORpol 25(2004) nr 6, s. 18-19; toż: *Proseguite la vostra missione di aiutare quanti operano nel vasto campo della comunicazione*, IGP XXVII, 1, s. 300-301.

239. *Znaczenie dialogu z wyznawcami innych religii*, (Do uczestników zgromadzenia plenarnego Papieskiej Rady ds. Dialogu Międzyreligijnego z okazji 40. rocznicy jej powstania, 15 V), ORpol 25(2004) nr 9, s. 47; toż: *I cristiani sanno di poter contribuire all'edificazione della pace nel mondo, coltivando una profetica sete di giustizia e di libertà*, IGP XXVII, 1, s. 609-611.

240. *Historyczne spotkanie* (Przed modlitwą „Anioł Pański”, 27 VI), ORpol 25(2004) nr 10, s. 48; toż: *Il ricordo dell'abbraccio tra Paolo VI e Atenagora I favorisca un rinnovato impegno di comunione tra cattolici e ortodossi*, IGP XXVII, 1, s. 857-859.

241. *Prawdziwy ekumenizm wymaga nawrócenia* (Homilia podczas Nieszporów z okazji 40. rocznicy ogłoszenia soborowego Dekretu o ekumenizmie *Unitatis redintegratio*, 13 XI), ORpol 26(2005) nr 2, s. 29-31; toż: *Non c'è vero ecumenismo senza interiore conversione*, IGP XXVII, 2, s. 556-561.

2005

242. *40. rocznica ogłoszenia Deklaracji „Nostra aetate”* (Do delegacji Fundacji „Pave the Way”, 18 I), ORpol 26(2005) nr 4, s. 18-19; toż: *Rafforziamo il dialogo tra ebrei e cattolici: „Shalom alechem”*, IGP XXVIII, s. 61.

243. *Liturgia źródłem świętości, jedności i misyjnego zapału* (Przesłanie do Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, 3 III), ORpol 26(2005) nr 6, s. 36-37; toż: *L'ars celebrandi fa tutt'uno con l'impegno della contemplazione e della coerenza cristiana*, IGP XXVIII, s. 183-185.

244. *Pokój owocem sprawiedliwości i miłości* (List z okazji 40-lecia Konstytucji *Gaudium et spes*, 15 III), ORpol 26(2005) nr 6, s. 33-34; toż: *La pace è opera della giustizia animata dall'amore*, IGP XXVIII, s. 224-226.

BENEDYKT XVI

2005

1. *Aby głosić całemu światu żywą obecność Chrystusa* (Homilia podczas Mszy św. w Kaplicy Sykstyńskiej na zakończenie konklawe, 20 IV), ORpol 26(2005) nr 6, s. 4-6; toż: *Nell'accingermi al servizio che è proprio del Successore di Pietro, voglio affermare con forza la decisa volontà di proseguire nell'impegno di attuazione del Concilio Vaticano II, sulla scia dei miei Predecessori e in fedele continuità con la bimillennaria tradizione della Chiesa*, IB I, s. 1-13.

2. Motu proprio w sprawie zatwierdzenia i publikacji Kompendium Katechizmu Kościoła Katolickiego (28 VI), ORpol 26(2005) nr 9, s. 11-12; toż: *Vent'anni or sono*, IB I, s. 281-282.

3. *Kompendium przedstawia wiarę Kościoła w Jezusa Chrystusa* (Homilia podczas Mszy św. z okazji prezentacji Kompendium Kościoła Katolickiego, 28 VI), ORpol 26(2005) nr 9, s. 12-14; toż: *Oggi ho la grande gioia di presentare alla Chiesa e al mondo il Compendio del Catechismo della Chiesa Cattolica*, IB I, s. 283-287.

4. *Słowo Boże źródłem odnowy Kościoła* (Do uczestników kongresu z okazji 40. rocznicy ogłoszenia soborowej Konstytucji *Dei Verbum*, 16 IX), ORpol 26(2005) nr 11-12, s. 24-25; toż: *La Chiesa deve sempre rinnovarsi e ringiovanire attraverso la Parola di Dio che non invecchia mai*, IB I, s. 551-553.

5. *Życie konsekrowane w świecie współczesnym* (Przesłanie do uczestników sesji plenarnej Kongregacji ds. Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego, 27 IX), ORpol 26(2005) nr 11-12, s. 5-6; toż: *Un'autentica ripresa della vita religiosa sgorga da un'esistenza pienamente evangelica*, IB I, s. 586-589.

6. (Przesłanie do kard. Waltera Kaspera, przewodniczącego Komisji ds. Stosunków z Judaizmem w 40. rocznicę ogłoszenia deklaracji *Nostra Aetate*, 26 X), ORpol 27(2006) nr 2, s. 46 ; toż: *Nel dialogo teologico, nella collaborazione e nei contatti quotidiani, Cristiani ed Ebrei offrono una testimonianza sempre più convincente dell'unico Dio*, IB I, s. 717-718.

7. *Zachować ducha Soboru* (Anioł Pański, 30 X), ORpol 27(2006) nr 2, s. 39-40; toż: *Tenere sempre vivo lo spirito del Concilio Vaticano II*, IB I, s. 727-729.

8. *Konstytucja dogmatyczna o Objawieniu Bożym* (Anioł Pański, 6 XI), ORpol 27(2006) nr 2, s. 40; toż: *Il Catechista del Concilio Vaticano II*, IB I, s. 759-760.

9. *Apostolstwo wiernych świeckich* (Anioł Pański 13 XI), ORpol 27(2006) nr 2, s. 41; toż: *L'apostolato personale e associativo dei laici esige una robusta spiritualità*, IB I, s. 798-799.

10. „*Chrystus – Alfa i Omega*” (Anioł Pański, 20 XI), ORpol 27(2006) nr 2, s. 41; toż: *Alla luce della regalità di Cristo, la „Gaudium et Spes” interpreta la condizione dell'uomo contemporaneo*, IB I, s. 824-825.

11. *Wolność religijna* (Anioł Pański, 4 XII), ORpol 27(2006) nr 2, s. 42; toż: *La libertà religiosa deve essere garantita ai singoli e alle comunità*, IB I, s. 928-929.

12. *Niepokalana Matka pielgrzymującego Kościoła* (Homilia podczas Mszy św. w uroczystość Niepokalanego Poczęcia NMP, w 40. rocznicę zakończenia Ekumeniczne-

go Soboru Watykańskiego II, 8 XII), ORpol 27(2006) nr 2, s. 42-44; toż: *L'Immacolata all'uomo di oggi: „compromettiti con Dio”*, IB I, s. 942-947.

13. *Maryja prowadzi nas do Boga* (Anioł Pański, 8 XII), ORpol 27(2006) nr 2, s. 44-45; toż: *Maria ha vegliato con materna premura sui miei Predecessori nel guidare la Chiesa sulla rotta dell'autentico rinnovamento conciliare*, IB I, s. 948-950.

14. *Przewodniczka Kościoła na drogach soborowej odnowy* (Rozważanie na pl. Hiszpańskim w Rzymie, 8 XII), ORpol 27(2006) nr 2, s. 45-46; toż: *Porto con me le ansie e le speranze dell'umanità e vengo a deporle ai piedi della celeste Madre del Redentore*, IB I, s. 951-953.

15. *Wydarzenia, które zachowamy w pamięci i sercu* (Do Kurii Rzymskiej, 22 XII), ORpol 27(2006) nr 2, s. 15-20; toż: *Una giusta ermeneutica per leggere e recepire il Concilio come grande forza di rinnovamento della Chiesa*, IB I, s. 1018-1032.

2006

16. *Wszyscy winni uczestniczyć w dziele ewangelizacji* (Do uczestników sympozjum z okazji 40. rocznicy soborowego Dekretu *Ad gentes*, 11 III), ORpol 27(2006) nr 6-7, s. 56-57; toż: *Sulle frontiere avanzate della missione*, IB II, 1, s. 298-301.

17. *La centralità dell'Eucaristia come pilastro fondamentale della domenica e di tutta la vita ecclesiale* [Centralne miejsce Eucharystii jako podstawowy filar niedzieli i całego życia kościelnego] (List do kard. Francisca Arinze z okazji rocznicy ogłoszenia Konstytucji *Sacrosantum Consilium*, 24 XI), IB II, 2, s. 690-692.

2007

18. *Aby ludzie wszystkich narodów i religii uwierzyli w Chrystusa* (Homilia podczas Mszy św. w uroczystość Objawienia Pańskiego, 6 I), ORpol 28(2007) nr 2, s. 55-57; toż: *Dio in pellegrinaggio verso l'uomo: si è fatto storia nella nostra storia*, IB III, 1, s. 21-25.

19. Adhortacja apostolska *Sacramentum caritatis* o Eucharystii, źródle i szczycie życia i misji Kościoła (22 II), ORpol 28(2007) nr 4, s. 4-42; toż: *Sacramentum Caritatis*, IB III, 1, s. 292-451.

20. *Życie jest pierwszym dobrem, jakie otrzymujemy od Boga, i podstawą wszystkich innych* (Do zgromadzenia plenarnego Papieskiej Akademii Życia, 24 II), ORpol 28(2007) nr 5, s. 44-45; toż: *In una società talora chiassosa e violenta risvegliare la voce eloquente e chiara della coscienza*, IB III, 1, s. 452-456.

21. List apostolski motu proprio *Summorum Pontificum* o sprawowaniu liturgii rzymskiej sprzed reformy 1970 roku (7 VII), ORpol 28(2007) nr 9, s. 21-23; toż: *Summorum Pontificum* IB III, 2, s. 20-24.

22. *Con grande fiducia* (List towarzyszący listowi apostolskiemu motu proprio *Summorum Pontificum* o sprawowaniu liturgii rzymskiej sprzed reformy 1970 roku (7 VII), IB III, 2, s. 25-29.

2008

23. *Obowiązkiem Kościoła jest przypominać o wielkich wartościach, które są zagrożone* (Do uczestników sesji plenarnej Kongregacji Nauki Wiary, 31 I), ORpol 29(2008) nr 3, s. 35-37; toż: *Unità della Chiesa ed evangelizzazione per l'ecumenismo e la difesa dell'uomo*, IB IV, 1, s. 177-180.

24. *Prośmy Ducha, abyśmy mogli każdego dnia wzrastać w świętości* (Homilia podczas Mszy św. w katedrze św. Patryka w Nowym Jorku, 19 IV), ORpol 29(2008) nr 6, s. 17-20; toż: *La proclamazione della vita è il cuore della nuova evangelizzazione*, IB IV, 1, s. 636-642.

25. *Eucharystia darem Boga dla życia świata* (Homilia za pośrednictwem połączenia satelitarnego do uczestników 49. Międzynarodowego Kongresu Eucharystycznego, 22 VI), ORpol 29(2008) nr 7-8, s. 22-24; toż: *L'Eucaristia è il tesoro più bello della Chiesa*, IB IV, 1, s. 1049-1053.

26. *Obrona pokoju i prekursor Soboru Watykańskiego II* (Homilia podczas Mszy św. w 50. rocznicę śmierci Piusa XII, 9 X), ORpol 29(2008) nr 12, s. 38-39; toż: *Pio XII difese la pace e preparò il Concilio Vaticano II*, IB IV, 2, s. 471-476.

27. *Egzegeza nie tylko historyczna, ale i teologiczna* (Wystąpienie podczas XIV kongregacji XII Zwyczajnego Zgromadzenia Ogólnego Synodu Biskupów, 14 X), ORpol 29(2008) nr 12, s. 34-35; toż: *Esegesi non solo storica ma teologica per il futuro della fede*, IB IV, 2, s. 492-494.

28. *Budował braterski dialog na Wschodzie i Zachodzie* (Przemówienie na zakończenie Mszy św. w 50. rocznicę wyboru Jana XXIII, 28 X), ORpol 30(2009) nr 1, s. 37-38; toż: *Ha aperto in Oriente e Occidente orizzonti di fraternità e dialogo*, IB IV, 2, s. 569-572.

2009

29. *List Ojca Świętego do biskupów w sprawie zdjęcia ekskomuniki z czterech biskupów konsekrowanych przez abpa Lefebvre'a (10 III)*, ORpol 30(2009) nr 5, s. 6-8; toż: *Una parola chiarificatrice per la pace nella Chiesa*, IB V, 1, s. 356-362.

30. *Il mistero eucaristico senza confusione o riduzionismi* (Do uczestników zgromadzenia plenarnego Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, 13 III), IB V, 1, s. 378-381.

31. *Tradycja i Pismo Święte przenikają się nawzajem* (Do uczestników zgromadzenia plenarnego Papieskiej Komisji Biblijnej, 23 IV), ORpol 30(2009) nr 6, s. 33-35; toż: *La Scrittura si comprende all'interno della Chiesa*, IB V, 1, s. 654-659.

32. *Paweł VI czynił wszystko, by Kościół był świetlanym znakiem nadziei* (Homilia podczas Mszy św. w Brescii, 8 XI), ORpol 31(2010) nr 1, s. 19-21; toż: *Una Chiesa povera e libera per parlare all'uomo di oggi*, IB V, 2, s. 506-511.

33. *Paweł VI ogłosił Matkę Bożą Matką Kościoła* (Anioł Pański, Brescia 8 XI), ORpol 31(2010) nr 1, s. 21; toż: *Il legame con Maria nella vita di Montini*, IB V, 2, s. 512-513.

2010

34. Adhortacja apostolska *Verbum Domini* o Słowie Bożym w Życiu i misji Kościoła (30 IX), IB VI, 2, s. 352-538.

35. *Sila, która jednoczy Kościół i ludzi między sobą* (Do Papieskiego Komitetu ds. Międzynarodowych Kongresów Eucharystycznych, 11 XI), ORpol 32(2011) nr 1, s. 28-29; toż: *La forza che genera unità nella Chiesa e tra gli uomini*, IB VI, 2, s. 826-828.

36. *Ekumenizm jest centralnym zadaniem Kościoła* (Do uczestników sesji plenarnej Papieskiej Rady ds. Popierania Jedności Chrześcijan, 18 XI), ORpol 32(2011) nr 2, s. 28-29; toż: *L'unità dei cristiani abita nella preghiera*, IB VI, 2, s. 865-868.

2011

37. *Wszyscy święci Papieża* (Audiencja generalna, 13 IV), ORpol 32(2011) nr 6, s. 54-56.

38. List apostolski „motu proprio” *Porta fidei*, w którym zostaje ogłoszony Rok Wiary (11 X), ORpol 32(2011) nr 12, s. 4-10.

2012

39. *Potrzebne są nowe formy przekazywania Słowa Bożego* (Orędzie na Światowy Dzień Misyjny 2012, 6 I), ORpol 33(2012) nr 3, s. 9-11.

40. *Priorytetem jest odnowa wiary* (Do zgromadzenia plenarnego Kongregacji Nauki Wiary, 27 I), ORpol 33(2012) nr 3, s. 23-25; toż.

41. *Niech Kongres będzie dla was owocnym doświadczeniem komunii z Chrystusem* (Przesłanie na 50. Międzynarodowy Kongres Eucharystyczny w Dublinie, 17 VI), ORpol 33(2012) nr 7-8, s. 41-42.

42. *Benedykt XVI wspomina Sobór Watykański II* (2 VIII), ORpol 33(2012) nr 11, s. 12-15.

43. *Lekcja Soboru* (Audiencja generalna, 10 X), ORpol 33(2012) nr 12, s. 42-44.

44. *Pielgrzymka na pustyniach współczesnego świata* (Homilia podczas Mszy św. na rozpoczęcie Roku Wiary, 11 X), ORpol 33(2012) nr 11, s. 8-10.

45. *Świętość wprowadza odwieczne „dziś” Boga w „dziś” człowieka naszej epoki* (Do biskupów, którzy uczestniczyli w Soborze Watykańskim II, 12 X), ORpol 33(2012) nr 11, s. 11-12.